

**Talousvaliokunnan mietintö n:o 15 hallituksen esityksestä laiksi
ydinvastuulain muuttamisesta**

Eduskunta on lähettänyt 25 päivänä helmi-kuuta 1994 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 10 laiksi ydinvastuulain muuttamisesta.

Esityksen johdosta valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Yrjö Sahrakorpi kauppa- ja teollisuusministeriöstä, ylitarkastaja Olli Pahkala ympäristöministeriöstä, pääjohtaja Antti Vuorinen ja tutkimusjohtaja Tapio Rytömaa Säteilyturvakeskuksesta, johtaja Juhani Santaholma Imatran Voimasta, johtaja Heikki Kolehmainen Teollisuuden Voimasta, toimitusjohtaja Karl-Mikael Strömmer Suomen Atomi- vakuutuspoolista ja oikeustieteen tohtori Pauli Ståhlberg Helsingin yliopistosta.

Esityksessä ehdotetaan Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen haltijan vastuun enimmäismäärä samasta ydintapahtumasta johtuneista ydinva- hingoista korotettavaksi 100 miljoonasta erityis- nosto-oikeudesta 150 miljoonaan erityisnosto- oikeuteen (1 erityisnosto-oikeus nykykursseilla noin 7,70 mk). Muut vastuurajat ehdotetaan säi- lytettäväksi ennallaan.

Vahinkojen ylittäessä 150 miljoonaa erityis- nosto-oikeutta valtio korvaa vahingot 175 mil- joonaan erityisnosto-oikeuteen. Tämän määrän

Helsingissä 28 päivänä huhtikuuta 1994

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Louekoski, va- rapuheenjohtaja Björkenheim, jäsenet Drom-

ylittävistä vahingoista Suomella on mahdollisuus saada kansainväliseltä korvausyhteisöltä kor- vausta enintään 125 miljoonaa erityisnosto-oi- keutta. Samasta ydintapahtumasta maksettavien korvausten määrä tämän lain mukaan on siis yhteensä enintään 300 miljoonaa erityisnosto-oi- keutta.

Ehdotuksen mukaan ydinlaitoksen haltijan vastuun enimmäismäärä voidaan korottaa ase- tuksella enintään yhtä suureksi kuin Suomen val- tion julkisista varoista korvattava enimmäismää- rä.

Ydinvastuulaissa tarkoitettujen vahingonkor- vauskanteiden käsittely ehdotetaan keskitettä- väksi Helsingin käräjäoikeuteen.

Samalla lakiin ehdotetaan lisättäväksi sään- nökset, joilla luodaan edellytykset ratifioida Wienin ja Pariisin yleissopimuksen soveltamista kos- keva yhteispöytäkirja.

Valiokunnalla ei ole huomautettavaa lakiehd- dotuksen johdosta. Valiokunta kunnioittaen eh- dottaakin,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muut- tamattomana.

berg, Jurva, Jääskeläinen, Kekkonen, Kivelä, Korhonen, Laivoranta, J. Leppänen, Linnain- maa, A. Ojala ja Paloheimo sekä varajäsen Tiuri.

Vastalause

Ydinenergian käytön edistämiseksi on kan- sainvälisillä sopimuksilla sovittu ydinlaitok- sen vastuun rajoittamisesta. Toisaalta sopimus on tietenkin myös vähimmäisjärjestelynä taannut mahdollisille vahingonkärsijöille jonkinastei-

sen, vaikkakin vakavissa ydinonnettomuuksissa pahimmillaan täysin riittämättömän korvauk- sen.

Katsomme, että ydinlaitoksen tulisi periaat- teessa vastata kaikista aiheuttamistaan vahin-

goista ilman ylärajaa, jotta tähän energiamuutoon kohdistettaisiin ”aiheuttaja vastaa” -periaatteella mahdollisimman tarkoin kaikki sen mahdollisesti aiheuttamat haitat ulkopuolisille ja näin ollen niiden luonnollisesti tulisi sisältyä myös laitoksen tuottaman energian hintaan, mikä tapahtuisi vakuutusmaksujen tai takausrenkaalle suoritettavien maksujen näkymisenä sähkön hinnassa.

Käytännön syistä esitämme, että hallituksen esittämän ydinlaitoksen haltijan vastuun korotetun enimmäismäärän lisäksi haltija joutuisi vastaamaan Suomen alueelle kohdistuvista vahingoista valtion korvausvastuun jälkeen enintään 5 miljardiin nosto-oikeuteen saakka, mikä olisi noin 40 miljardia Suomen markkaa, valuuttakurssista riippuen. Vaikka myös Suomen valtiolle tämän lain mukaan kuuluva korvausvelvollisuus julkisista varoista tulisi asiallisesti ottaen siirtää ydinlaitoksen haltijan vastattavaksi, emme ole katsoneet tarpeelliseksi puuttua siihen, koska esittämämme uuden kokonaisvastuun rajaamisen kannalta sillä ei olisi kovin suurta merkitystä.

Esitämme myös, että ydinlaitoksen haltijan tulee osoittaa joko vakuutuksen tai muun riittävän järjestelyn (esim. laitoksen asiakkaiden muodostaman takausrenkaan) avulla, että se tarvittaessa kykenee myös suoriutumaan 5 miljardin erityisnosto-oikeuteen saakka yltävästä korvauksesta. Kun kerran suomalaiset ydinlaitosten haltijat itse pitivät vakavan onnettomuuden todennäköisyyttä olemattomana, heillä ei pitäisi olla myöskään vaikeuksia hankkia vakuutuksia ja takauksia ehdottamallemme korvausvastuulle. Samasta syystä ehdotetaan 3 momentista poistettavaksi asetuksella vastuun korottamista koskeva vakuutuksen saamista koskeva edellytys.

Ehdotammekin,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muutoin sellaisenaan paitsi lain 18 § näin kuuluvana:

18 §

Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen haltijan tämän lain mukaisen vastuun enimmäismäärä samasta ydintapahtumasta johtuneista ydinvingoista on 150 miljoonaa erityisnosto-oikeutta *sekä Suomen alueella tämän lisäksi, siltä osin kuin Suomen valtiolla ei ole korvausvelvollisuutta julkisista varoista, 5 miljardia erityisnosto-oikeutta, mitä korvaussummaa vastaava vakuutus tai muu riittävä järjestely tulee ydinlaitoksella olla esittää valtioneuvoston hyväksyttäväksi laitoksen toiminnan edellytyksenä (alueellisesti rajoitettu vastuun enimmäismäärä)*. Valtioneuvostolla on oikeus, ottaen huomioon laitoksen koko tai laatu, kuljetuksen laajuus taikka muut asiaan vaikuttavat seikat, vahvistaa vastuumäärä alemmaksi, ei kuitenkaan viittä miljoonaa erityisnosto-oikeutta pienemmäksi. Ydinaineen kuljetuksen aikana sattuneesta ydintapahtumasta on laitoksenhaltija vastuussa tämän lain mukaan muiden vahinkojen kuin kuljetusvälineeseen kohdistuneen vahingon osalta vähintään viiden miljoonan erityisnosto-oikeuden määrään asti.

(2 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

Ydinlaitoksen haltijan 1 momentissa säädetty *muu kuin alueellisesti rajoitettu* vastuun enimmäismäärä voidaan korottaa asetuksella enintään yhtä suureksi kuin Suomen valtion julkisista varoista korvattava enimmäismäärä on lisäyleis-sopimuksen 3 artiklan b kohdan ii alakohdan mukaan. (*Poist.*)

Helsingissä 28 päivänä huhtikuuta 1994

Martti Korhonen

Arja Ojala

Eero Paloheimo